

Skýrsla um grænt bókhald

2009



Elkem Ísland ehf.

Grundartanga – 301 Akranes

Netfang: alloys@alloys.is

Skýrsla um grænt bókhald fyrir árið 2009

Almennar upplýsingar

Starfsleyfishafi

Elkem Ísland ehf.
Grundartanga
301 Akranes

Starfsleyfi : útgáfa, eftirlit, fyrirtækjaflokkur

Núgildandi starfsleyfi Íslenska Elkem Ísland var gefið út 20. ágúst 2009 af Umhverfisstofnun. Starfsleyfið er veitt samkvæmt reglugerð nr 785/1999, um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun samanber lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir. Hið nýja starfsleyfi öðlaðist þegar gildi og gildir til 1. september 2025.

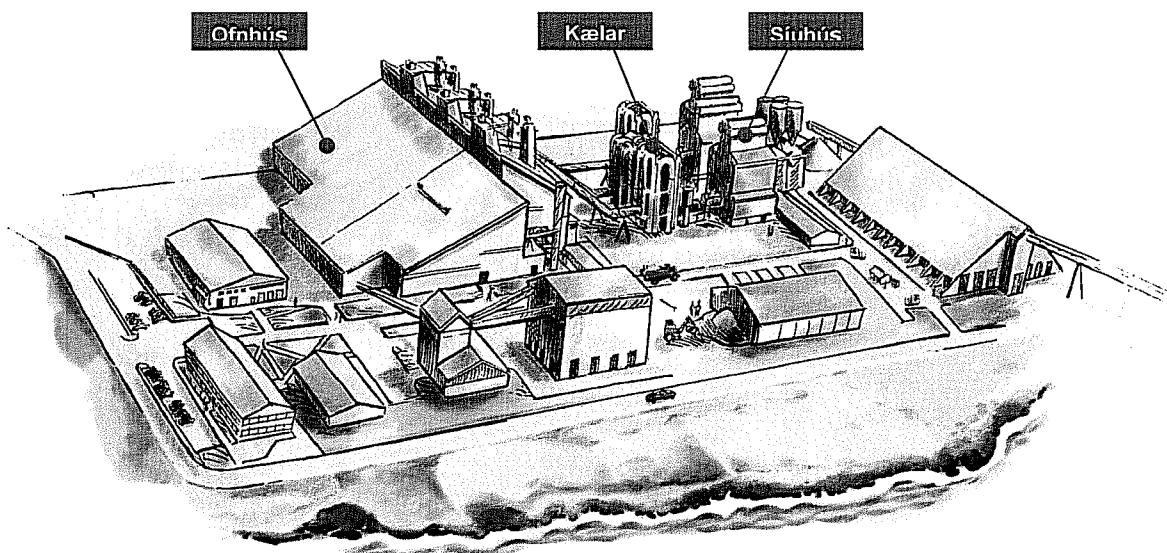
Fyrirtækjaflokkur skv. reglugerð: 2.2 Kísiljárnframleiðsla

Stjórn

Espen Staupo, formaður
Jean Villeneuve
Karin Aslaksen
Morten Viga
Ole Svein Klevan.

Tímabil

Tímabil fyrir grænt bókhald Elkem Ísland er almanaksárið.



Myndin sýnir verksmiðjusvæði Elkem Ísland

Framleiðsluferli og umhverfisþættir

Lýst er framleiðsluferli og helstu umhverfisþáttum. Losun til umhverfis við framleiðsluna er aðallega loftborin.

Fyrirtæki, afurðir, framleiðsluferli, hráefni

Verksmiðja Elkem Ísland ehf. er á Grundartanga við Hvalfjörð. Eigandi félagsins er Elkem AS í Noregi, en Elkem er hluti af Orkla ASA samsteypunni. Í verksmiðju Elkem Ísland eru þrjú ljósbogaofnar, tveir 36 MW og einn 47 MW. Í ofnunum hvarfast kvars og járngrýti við kolefni og myndar fljótandi kísiljárn. Fljótandi kísiljárn er tappað úr ofnunum í deiglu og það svo stept út í hleifa. Hleifarnir eru malaðir, efnið sigtað og þá er það tilbúið til útflutnings.

Kísiljárn er flutt út, en það er notað sem íblöndunarefni í stál og steypujárn. Fyrir utan kísiljárnsframleiðsluna myndast kísilryk í ofnum fyrirtækisins. Ofnarnir eru hálflokaðir með reykhettu yfir ofnspottinum. Kísilryk frá ofnum er síað í reykhreinsivirkjum og þar er kísilrykinu safnað. Kísilrykið er notað til blöndunar í sement eða steypu, bæði hér á landi og erlendis.

Að jafnaði eru ofnarnir í rekstri allan sólarhringinn árið um kring að undanskildum stuttum viðhaldsstoppum.

Um mitt ár 2008 hófst framleiðsla í nýrri framleiðslueiningu fyrir eftirvinnslu málmis frá einum af þremur ofnum félagsins. Þar var framleitt kísiljárn með íbættu magnesíum nefnt FSM eftir ensku heiti frumefnanna járn, kísils og magnesíum (Ferro, Silicon, Magnesium). FSM er notað í járnsteypum. Vegna tæknilegra örðugleika og öryggismála var framleiðsla FSM hætt tímabundið í desember 2008 á meðan unnið væri að endurbótum á framleiðsluferlinu. FSM framleiðslan hófst aftur um mitt ár 2009 og hefur aukist jafnt og þétt síðan. Heitt, fljótandi kísiljárn er tekið frá ofni 1, íblöndunarmálum/efnum bætti í og FSM stept út í nýrri FSM framleiðslulínu.

Til þess að framleiða eitt tonn af kísiljárn þarf um það bil 2 tonn af kvasi, rúmlega 1 tonn af kolum og koxi, 0,3 tonn járngrýti, 50 kg rafskautamassa og 9 MWh raforku. Einnig er notað um 100 – 150 kg trékurl og lítið magn af kalksteini. Árleg framleiðslugeta er um 120.000 tonn af kísiljárn miðað við 75% kísilinnihald (% Si).

Ytra umhverfi – loftborin losun

Hluti af kvasinu, sem fer inn á ofnana, umbreytist í kísilryk. Það rýkur upp frá þeim og er dregið í burtu með afsogi. Með afsoginu berst einnig koltvísýringur (CO₂) og brennisteinstvíoxíð (SO₂) sem myndast við bruna kolefnisgjafa og efnahvörf í ofnunum.

Kísilryk og reykhreinsivirki

Afsog frá ofnum fer um kælivirki og áfram í reykhreinsivirki, þar sem kísilryk er hreinsað frá með pokasíum. Hreinsað afsog fer upp um mæni síuhúsanna. Vegna yfirhita eða bilana í búnaði er stundum dregið niður í reykhreinsivirkjum eða þau stöðvast. Þá opnast skorsteinsspjöld og reykurinn fer óhreinsaður um skorsteina ofnhússins. Það er skilgreint sem neyðarreyklosun, en hún er mæld sem hundradshluti af rekstrartíma ofna. Hámarks leyfileg losun samkvæmt starfsleyfi félagsins er 2% af rekstrartíma hvers ofns árið 2009. Í nýju starfsleyfi er þrengt frekar að hlutfalltíma neyðarreyklos. Frá 1. Janúar 2010 til 31. desember 2013 er

hlutfallstími neyðarreyklos færð niður í 1,5% af rekstartíma hvers ofns á ári og frá 1. Janúar 2014 niður í 1,0%. Kísilryk sem fer út í umhverfið við reyklosun er myndlaust (enska: amorf). Ekki eru þekkt neikvæð umhverfisáhrif af slíkri losun.

Koltvísýringur (CO₂)

Við náttúrulegar aðstæður eru frumefnin kísill og járn yfirleitt bundin súrefni. Við framleiðslu á kísiljárnri þarf að losa súrefnisfrumeindir frá sameindum málmgrýtisins. Til þess er notað kolefni, sem binst súrefninu og myndar koltvísýring. Koltvísýringur er því í útblæstri frá allri kísiljárnframleiðslu. Koltvísýringur er flokkaður sem gróðurhúsalofttegund, en ekki eru til hagkvæmar aðferðir við að hreinsa hann úr útblæstrinum.

Brennisteinstvíoxíð (SO₂)

Í kolum og koxi er nokkuð af brennisteini. Við bruna fer þessi brennisteinn út í umhverfið sem brennisteinstvíoxíð (SO₂). Með vali á hráefnum er unnt að hafa áhrif á brennisteinsmagnið. Reglur um hámarks magn brennisteins í hráefnum eru í starfsleyfi verksmiðjunnar. Samkvæmt því skal brennisteinn í kolefnisgjöfum og rafskautaefni vera innan við 30 kg SO₂/tonn af 75% kísiljárnri. Brennisteinstvíoxíð er meðal þeirra lofttegunda sem valda súru regni.

Vatnsgufa

Úr ofnunum er tappað fljótandi kísiljárnri, um 1500-1600°C heitu. Fljótandi málmurinn er settur í deiglu, hellt er úr þeim í skálar og málmurinn steyptur í hleifa. Til þess að flýta fyrir storknun málmurinn og auka styrkleika hans, er vatni úðað á málminn í skálunum. Vatnsgufunni sem þá myndast er safnað saman og blásið upp úr verksmiðjunni. Gufustrókurinn kemur reglubundið allan sólarhringinn í takt við útsteypingu á kísiljárnri.

Úrgangur

Samkvæmt starfsleyfi er heimilt að koma föstum framleiðsluúrgangi fyrir í uppfyllingu við Grundartangahöfn. Þetta eru afgangar hráefna og uppsóp, forskiljuryk, brot úr ofnsfóðringum o.þ.h.

Eftirfarandi úrgangur er flokkaður sér og komið til endurvinnslu/endurnýtingar:

Málmur og brotajárnri, timburbrettum og öðru timbri, stórsekkjum og plasti, rafbúnaði, spilliefnum og skrifstofupappír.

Annað er almennt sorp sem er flutt á sorpmóttökustöð Gámu á Akranesi.

Vatnsnotkun og frárennsli

Ekkert frárennsli er beint frá framleiðsluferlinu. Kælikerfi við ofnanna eru lokuð. Leki kælivatnsrás fer vatnið inn á ofn og gufar upp.

Megin vatnsnotkun er við kælingu málmur (sjá framfarir), kælingu á tengi á aðalviftum í tveimur af þremur reykahreinsivirkjum og við kælingu á loftpressum. Vatn sem er notað við kælingu búnaðar fer um lokaða varmaskipta án nokkurrar íblöndunar.

Val upplýsinga sem skráðar í grænu bókhaldi

Upplýsingar sem skráðar eru í grænu bókhaldi eru valdar með hliðsjón af ofansögðum umhverfispáttum.

Umhverfisvöktun

Elkem Ísland ehf. og Norðurál ehf. standa sameiginlega að umhverfisvöktun í nágrenni Grundartanga. Unnið er samkvæmt áætlun sem Umhverfisstofnun hefur samþykkt. Umhverfisvöktunin er nú í endurskoðun. Óháðir aðilar sjá um framkvæmdina, meðal þeirra eru Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Náttúrufræðistofnun Íslands og Matís. Umhverfisvöktun tekur til loftgæða, ferskvatns og gróðurs. Samantekt á niðurstöðum er gefin út í árlegum skýrslum.

Hráefna- og auðlindanotkun

(Hráefni og raforka eru gefin sem vísitölur, vísitölugrunnur er árið 2003).

Hráefni (vísitölur)

85,9	kvars
97,3	kol (þar af 0,9% viðarkol)
68,6	koks
112,0	járngrýti/eldhúð
47,8	kalksteinn
167,2	timburkurl*
88,6	rafskautamassi

Orkunotkun

85,1	raforka (vísitala)
42,1	gasolía
154,3	skipa- og flotolía

Vatnsnotkun

525.000 tonn vatn (áætluð notkun)

Losun í andrúmsloft

342.212	tonn CO ₂ frá jarðefnaeldsneyti **
20.268	tonn CO ₂ frá lífmassa (timburkurl/viðarkol)
2.082	tonn SO ₂
0,33	% reyklosun ofn 1
0,24	% reyklosun ofn 2
0,77	% reyklosun ofn 3

Úrgangur, fargað á urðunarstað við Grundartangahöfn

2105	tonn hráefnaafgangar, uppsóp af gólfum, steypubrot/eldfast
1090	tonn forskiljuryk

* Timburkurlið er endurunnið lífrænt hráefni. Það er framleitt úr úrgangstimbri hjá SORPU í Reykjavík. Notkun þess dregur úr innflutningi á kolum og koxi og minnkar þannig raunlosun á gróðurhúsalofttegundum.

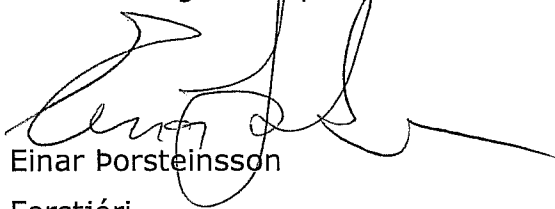
** Fram til ársins 2008 notaði Elkem Ísland sömu aðferð og Elkem AS móðurfyrirtæki EÍ við úteikning á CO₂ losun. Sú aðferð var notuð frá árinu 2005 til 2007. Árið 2008 tók Elkem Ísland upp nýja aðferð að kröfu Umhverfisstofnunnar en sú aðferð byggir á forsendum og stuðlum í Evrópuskýrslum IPCC (*Intergovernmental Panel on Climatic Change*).

Yfirlýsing fyrirtækis

Forstjóri Elkem Ísland ehf. staðfestir upplýsingar þær sem fram koma í grænu bókhaldi Elkem Ísland.

Vegna framleiðsluleyndar hefur félagið valið að birta upplýsingar um hráefna- og raforkunotkun sem vísitölur sbr. heimild í reglugerð nr. 851/2002 um grænt bókhald.

Grundartanga 27. apríl 2010



Einar Þorsteinsson
Forstjóri

Áritun endurskoðanda

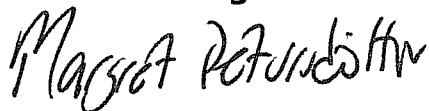
Við höfum endurskoðað tölulegar upplýsingar í skýrslu um grænt bókhald fyrir Elkem Ísland ehf fyrir árið 2009 sbr. 10 gr. reglugerðar nr. 851/2002.

Endurskoðunin felur í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna tölulegar upplýsingar sem koma fram í græna bókhaldinu. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að tölulegar upplýsingar í grænu bókhaldi Elkem Ísland ehf fyrir árið 2009 séu í samræmi við upplýsingar í fjárhagsbókhaldi þess.

Reykjavík 10. maí 2010

Ernst & Young hf.



Margrét Pétursdóttir
löggiltur endurskoðandi